

THƯ VIỆN HIỆN ĐẠI

NGUYỄN MINH HIỆP

KHI hướng tới thư viện của tương lai, chúng ta phát hiện thấy ta đang từ một xã hội công nghiệp bước vào một xã hội tin học, kỹ thuật máy tính và kỹ thuật thông tin là 2 cây cột lớn của xã hội này đang đổi thay từng ngày, từng tháng, chúng không những dẫn tới ra đời của doanh nghiệp thư từ - dịch vụ tin học, mà còn ảnh hưởng lớn đối với thư viện hiện đại. Chúng làm cho thư viện thay đổi cơ bản từ hình thức phục vụ đến nội dung phục vụ. Hiện giờ một hành khách đang đi trên máy bay muốn tra tìm một quyển sách nào đó, ông ta chỉ cần mở máy điện toán trên ghế ngồi, thông qua sóng vô tuyến, nối với mạng Internet là có thể tìm thư mục của quyển sách ấy. Hơn nữa ở thế kỷ 21, thư viện này còn có thể cung cấp tận nơi cho bạn đọc trên máy bay toàn văn cuốn sách với những thông tin bổ sung đầy lý thú và hấp dẫn nữa. đó là thư viện điện tử. Vậy thư viện điện tử bao gồm những gì và nó làm việc ra sao ?

Thứ nhất : Sách báo điện tử.

Người ta dự báo rằng trong 20 năm tới sách báo như hiện nay sẽ giảm nhiều về số lượng, còn sách báo điện tử gia tăng và dần ưu thế. Đó là do sự tiện lợi nhiều mặt của sách báo điện tử như gọn nhẹ, dễ sửa chữa, bổ sung nội dung mới, thêm tư liệu âm thanh và hình ảnh. Toàn bộ nội dung quyển sách nằm trọn trong một đĩa quang rất mỏng, thậm chí chỉ bằng cái khay áo thối, người đọc sách không cần giờ trang, chỉ cần bấm nút. Khi có trở ngại về ngôn ngữ thì phần mềm của máy sẽ dịch sang thứ tiếng mà bạn đọc lựa chọn.

Thứ hai : Mục lục điện tử.

Hiện tại đến thư viện cái đầu tiên mà bạn đọc gặp là một đồng mục lục đồ sộ. Thư viện điện tử sẽ lưu giữ tất cả trong máy tính. Nó sẽ cung cấp cho người đọc không phải 3 mà là mấy chục cửa vào như tên sách, tác giả, loại sách, chủ đề, nhà xuất bản, nơi xuất bản, năm xuất bản... Những sách báo do mục lục điện tử cung cấp không phải được cấp giữ trong kho của quốc gia nào, mà đó là tài sản chung của thế giới, do vậy

bạn đọc có thể tiếp xúc với tài sản tinh thần của cả loại người.

Thứ ba : Phương thức phục vụ của thư mục điện tử.

Bạn đọc của thế kỷ 21 muốn tìm cuốn sách hoặc tờ báo trong bản thư mục điện tử chỉ cần liên hệ bằng máy của mình với máy chủ của thư viện, nếu bạn muốn xem và đọc sách có hình ảnh hoặc một bản ấn loát nguyên bản bạn chỉ cần gọi đi một bức thư điện tử, sau đó lập tức sẽ nhận được thư trả lời trên màn hình của máy mình ngay. Với mạng thông tin bốn phương tám hướng, thẳng thiên nhập địa ấy thì ngay cả những người ở thâm sơn cùng cốc, hay trên các sa mạc mênh mông đều có thể mượn sách điện tử ở bất kỳ lúc nào và cũng chẳng cần phải trả lại cuốn sách điện tử đó cho ai cả.

Thứ tư : Dịch vụ tư vấn.

Sự xuất hiện của sách báo điện tử dần dần làm thay đổi quan niệm của người đọc về cuốn và số. Đến thư viện điện tử họ chỉ cần yêu cầu nhân viên thư viện cung cấp cho mình thông tin về chủ đề nào đó, chẳng hạn bạn đọc ở Hà Nội cần tư liệu về Sài Gòn - thành phố 300 năm, thì nhân viên thư viện sẽ thực hiện việc lựa chọn từ máy chủ thành mạng thông tin hoàn chỉnh và gởi cho bạn đọc qua mạng máy vi tính. Vậy là kỹ thuật máy tính và mạng thông tin đang lắng lặng cái biến xã hội chúng ta, nó làm mất đi những ngành nghề này, nhưng lại tạo ra một số ngành nghề mới. Chúng sẽ quy tụ những nhà xuất bản, hiệu sách, thư viện truyền thống thành một thể thống nhất. Cũng là xuất bản nhưng xuất bản theo lối mới, cũng là hiệu sách nhưng là hiệu sách điện tử, cũng là thư viện đây nhưng thực là dịch vụ tin học. Có thể là ai đó còn bàng khuâng nỗi tiếc những cái đã qua, những cái quen thuộc trong quá khứ. Song nếu nghĩ tới mục tiêu phục vụ cho con người, tất cả vì hạnh phúc con người thì chúng ta yên tâm vững bước vào trong tương lai.

ĐẮC TRƯỜNG (S.t)

(Từ sóng FM - Đài Phát thanh thành phố HCM)